

RIZAL 111
GAWAIN 9

1. Sino sina Padre Pastells at Padre Obach?

- Padre Pastells at Padre Obach ay parehong mga pari ng Simbahang Katoliko na nakilala sa kasaysayan ng Pilipinas. Si Padre Pastells ay isang Heswita na nakipagdebate kay Jose Rizal hinggil sa mga paniniwala sa relihiyon. Siya ay nagpakita ng interes sa pagpapababa ng impluwensiya ni Rizal sa relihiyon at sa himagsikan. Si Padre Obach naman ay isa ring Heswita na kura paroko sa Dapitan. Siya ang hinikayat ni Padre Pastells na kausapin si Rizal upang iwan ang mga maling gawa ng relihiyon.

2. Ibigay ang mga kondisyong binanggit sa liham ni Padre Pastells para pahintulutang makapamuhay si Rizal sa kumbento ng Parokya sa Dapitan.

- Sa liham ni Padre Pablo Pastell, ang mga kondisyong binanggit para pahintulutang makapamuhay si Rizal sa kumbento ng Parokya sa Dapitan ay ang mga sumusunod:
 - Babawiin ni Rizal sa harap ng madla ang mga kamalian na nauugnay sa relihiyon at ang mga pananalita niya ay papanig sa mga Kastila at laban naman sa himagsikan.
 - Gagawin niya ang mga nauukol sa simbahan at ikukumpisal niya ang mga nagawang kasalanan.
 - Na magmula noon siya ay magpapakita ng kagandahang loob bilang lingkod ng mga Kastila at magiging isang taong panig sa relihiyon.

3. Nang tanggihan niya ang mga kondisyon na ibig ipatupad ni Padre Pastells, kanino siya nanuluyan?

- Si Dr. Jose Rizal ay nanuluyan kay Padre Antonio Obach, isang Jesuitang Kura Paroko ng Dapitan, matapos tanggihan ang mga kondisyon na ibinigay ni Padre Pastells.

4. Kailan at bakit niya hinandugan ng tula si Komandante Carnicero?

- Si Dr. Jose Rizal ay naghandog ng tula kay Komandante Carnicero bilang regalo sa kanyang kaarawan noong ika-26 ng Agosto, 1892. Ang tula ay isang paraan ni Rizal upang ipakita ang kanyang paggalang at pagpapahalaga sa mabuting relasyon nila ni Komandante Carnicero.

5. Gaano ang halagang pinanalunan niya sa loterya?

- Si Dr. Jose Rizal ay nanalo ng ikalawang premyong P20,000.00 sa loteryang pag-aari ng pamahalaan sa Maynila. Siya ay nakakuha ng kahating nagkakahalagang P6,200.00. Ang P2,000 ay ibinigay niya sa kanyang ama, ang P200 ay sa kaibigan niyang nasa Hong Kong, si Jose Ma. Basa, at ang nalalabi ay pinuhunan niya sa pagbubungkal ng lupa sa baybayin ng Talisay na isang kilometroang layo sa Dapitan.

6. Sinu-sino ang binahaginan niya ng kanyang tinamaan?

- Si Rizal ay ibinahagi ang kanyang napanalunan sa loterya sa kanyang ama, sa kanyang kaibigan na nasa Hong Kong na si Jose Ma. Basa, at pinuhunan niya ang nalalabi sa pagbubungkal ng lupa sa baybayin ng Talisay na isang kilometroang layo sa Dapitan.

7. Banggitin ang paglalarawan ni Retana kay Rizal.

- Sa kanyang talambuhay ni Rizal, binanggit ni Retana na isang aspeto ng ugali ni Rizal ang pagiging moralista, hindi paninigarilyo, at hindi rin pagsusugal. Subalit, sinabi rin ni Retana na napakahilig si Rizal sa loterya, na isang masayang bahagi ng kanyang buhay.

8. Sino ba ang mahigpit na kadebate ni Rizal hinggil sa relihiyon?

- Si Padre Pablo Pastells ang mahigpit na kadebate ni Rizal hinggil sa relihiyon. Sila ay nagkaroon ng mahahabang at makabuluhang debate na nagsimula sa pagpapadala ni Padre Pastells ng isang aklat na sinulat ni Sarda. Nagkaroon sila ng mahahabang pagtatalo at naitala ito sa apat na liham na sinulat ni Rizal at ang mga sagot ni Padre Pastells sa mga ito.

9. Sino si Juan Lordet at ano ang ipinayo sa kanya ni Komandante Carnicero?

- Sa Dapitan, si Rizal ay halos makipagduelo sa isang Pranses na mangangalakal na si G. Juan Lordet dahil sa mga tablang binili ng huli na ayon sa kanya ay mababa ang kalidad. Ito ay sinulat ni Lordet sa kaibigan ni Rizal na si Antonio Miranda. Ang liham na ito ay palihim ding ibinigay ni Miranda kay Rizal.

10. Anong tulong ang naibigay ni Padre Sanchez kay Rizal?

- Si Padre Sanchez ay nagbigay ng tulong kay Rizal sa pamamagitan ng pagtatanggol sa kanya at sa kanyang akda, ang Noli Me Tangere, sa harap ng madla. Ipinakita ni Padre Sanchez ang suporta at pagkilala sa halaga ng akda ni Rizal sa kabila ng mga kontrobersya at pagtutol mula sa iba.

11. Ikwento mo ang laman ng liham ni Rizal kay Blumentritt.

- Ayon sa liham ni Dr. Jose Rizal Kay Dr. Ferdinand Blumentritt, ang mga layunin nya ay ang mga sumusunod: Matugon ang paninirang puring ipinaratang ng mga Kastila sa mga Pilipino at sa bansa. Maiulat ang kalagayang panlipunan, uri ng pamumuhay, mga paniniwala, pag-asa, mithiin o adhikain, karaingan at kalungkutan. Maihayag ang maling paggamit ng relihiyon na ginagawang dahilan o sangkalan sa paggawa ng masama. Maipaliwanag ang pagkakaiba ng tunay sa di-tunay na relihiyon. Mailantad ang kasamaang nakakubli sa karingalan ng pamahalaan. Mailarawan ang mga kamalian, masasamang hilig, kapintasan at kahirapan sa buhay.

12. Sino ang impostor na nagmamanman sa mga kilos na Rizal?

- Ang impostor na nagmamanman sa mga kilos ni Rizal ay si Florencio Namanan, 30 taong gulang. Siya ay ipinadala ng mga paring Recolletos upang magmanman sa mga gawain ni Rizal sa Dapitan at upang makakuha ng mga ebidensiyang magsasangkot kay Rizal sa himagsikan.

13. Sinong mayayamang pasyente ang kanyang pinagaling at napaglingkuran?

- Si Jose Rizal ay pinaglingkuran at pinagaling ang ilang mayayamang pasyente. Isa sa kanila ay si Don Ignacio Tumarong na nagbayad ng P3,000 nang magbalik ang kanyang paningin. Mayroon ding isang Ingles na nagbayad ng P500, at si Don Florencio Azcarraga, isang mayamang asendero ng Aklan, na nagbigay ng isang kargong asukal kapalit ng kanyang mga paglilingkod.

14. Anong sistema sa paaralang Ateneo ang kanyang tinularan at ginamit sa Dapitan?

- Si Rizal ay gumamit ng sistema ng paaralang Ateneo sa Dapitan. Ipinatayo niya ang isang paaralan na may walong silid para sa mga batang lalaki, na katulad ng istruktura ng paaralang Ateneo. Ito ay bahagi ng kanyang layunin na magbigay ng edukasyon sa mga kabataan sa Dapitan.

15. Banggitin ang ilang uri ng ehersiyong itinuro't ipinatupad ni Rizal sa mga mag-aaral.

- Si Rizal ay nagturo ng iba't ibang uri ng ehersisyo sa kanyang mga mag-aaral sa Dapitan. Ipinatupad niya ang mga sumusunod na gawaing pampamayanan:
 - Sistema sa tubig
 - Paglilinis ng putikang lugar

- Sistema ng elektrisidad
- Sistema ng pag-aaral

Hinikayat din ni Rizal ang kanyang mga mag-aaral na mag-ebersisyo upang palakasin ang kanilang mga katawan. Sila ay pinapayuhang lumangoy, magbuno, magpukpok ng bato, mag-eskrima, at magmaneho ng bangka.

16. Magbigay ng mga patunay na si Rizal ay may pagpapahalaga sa pag-aaral.

- Sa kanyang mga gawaing pampamayanan, ipinakita ni Jose Rizal ang kanyang pagpapahalaga sa pag-aaral sa pamamagitan ng pagsusulong ng sistema ng pag-aaral sa pamayanan. Isa sa kanyang mga proyekto ay ang pagtatag ng sistema ng pag-aaral, na nagpapakita ng kanyang hangarin na palawakin at paunlarin ang edukasyon sa komunidad. Bukod dito, hinihikayat din ni Rizal ang mga mag-aaral na mag-ebersisyo upang lumakas ang kanilang mga katawan, na nagpapakita ng kanyang pangangalaga sa kabuuang kalusugan ng indibidwal.

17. Anong estilo ng pagtuturo ang ginamit niya sa Dapitan?

- Sa Dapitan, ginamit ni Jose Rizal ang isang makabago at makabuluhan na estilo ng pagtuturo. Ipinakita niya ang kanyang pagmamahal sa edukasyon sa pamamagitan ng pagtatayo ng isang paaralan na may walong silid para sa mga batang lalaki. Bukod dito, itinayo rin niya isang kuwadrang bahay na naliligiran ng mga puno na nagsilbing tahanan at paaralan. Sa pamamagitan ng mga ito, ipinakita ni Rizal ang kanyang dedikasyon sa edukasyon at ang kanyang pagnanais na magbigay ng makabuluhang kaalaman sa mga kabataan.

18. Ilang wika ang alam o nasasalita ni Rizal?

- Namatay si Rizal na may alam sa 22 wika, kabilang ang 4 na diyalekto sa Pilipinas - Tagalog, Ilocano, Bisaya, at Subanon, pati na

rin ang 18 na banyagang wika tulad ng Ingles, Kastila, Pranses, Aleman, Latin, Griyego, Arabo, Malay, Sanskrit, Dutch, Catalan, Italiano, Intsik, Hapones, Portugese, Swedish, at Ruso.

19. Anong payo ni Blumentritt ang kanyang isinaalang-alang?

- Sa sulat ni Blumentritt kay Rizal, binigyang-diin niya ang kahalagahan ng pagiging mapanuri at mapanagot sa pagsusuri ng relihiyon. Pinayuhan ni Blumentritt si Rizal na huwag basta-basta sumunod sa mga doktrina ng simbahan at huwag maging bulag sa mga katiwalian ng mga lider ng simbahan. Binigyang-diin ni Blumentritt ang kahalagahan ng pagiging mapanuri at mapanagot sa pagsusuri ng relihiyon.

20. Ilang taon namalagi si Rizal sa Dapitan?

- Si Rizal ay namalagi sa Dapitan ng apat na taon, labintatlong araw, at ilang oras.

21. Sino ang huling babae sa buhay ni Rizal?

- Ang pangalan ng huling babae sa buhay ni Rizal ay Josephine Bracken.

22. Isalaysay ang paglisan ni Rizal sa Dapitan ayon sa paglalarawan ni Zaide.

- Sa pagsasalaysay ni Zaide, ipinakita niya na ang paglisan ni Rizal sa Dapitan ay naganap noong ika-31 ng Hulyo, 1896. Sa gabing iyon, umalis si Rizal kasama ang kanyang mga kasama pati na ang tatlong pamangkin at tatlong estudyante. Bago sila umalis, ang banda ay tumugtog ng "Chopin's Funeral March." Sa kabuuan, ang paglisan ni Rizal sa Dapitan ay nagtapos ng kanyang apat na taon, labintatlong araw, at ilang oras na pamamalagi doon.